Народна Библіотека.

Ч. 7. 1921.

Щедрôвки.

ЛЬВÔВЪ 1921

ДРУКАРНЯ СТАВРОПИГІЙСКОГО ИНСТИТУТА
пôдъ управою Ю. Сидорака.

Щедр̂овки

з̂̂обравъ зъ устъ народа

въ Ходор̂овщинѣ

Сильбестеръ М. Калинецъ.

ЛЬВ̂ОВЪ 1921.

ПЕЧАТНЯ СТАВРОПИГІЙСКОГО ИНСТИТУТА
в̂одъ зарядомъ Ю. Сидорака.

Вступне слово.

Не по всѣхъ селахъ заховався ще звычай ходити въ „щедрый вечеръ" — щедрувати. Въ многихъ селахъ — вже того звычаю не знаютъ. Тому то зôбрали мы деякî „щедрôвки" зъ Ходоровщины, щобы другî люди, де того звычаю вже нема, видѣли, що то гарный звычай и щедрôвки дуже любî, та що то таки жаль, що наши люди на звычаи предкôвъ забуваютъ.

Щедрôвки маютъ свôй початокъ ще въ часахъ, коли наши предки були поганами; тогда спѣвали люди въ тыхъ пѣсняхъ рôжнî похвалы до своихъ богôвъ, межи прочими до Бога „Ладо" („ко Ладу" – зъ вôдси и мае походити назва „коляда"), але якъ приняли наши предки христіанство, то стали вже вплѣтати въ „щедрôвки" слова, вôдносячîся до нашои вѣры (въ одного Бога), до рôжныхъ религійныхъ памятокъ и обрядôвъ, такъ, що въ тыхъ нынѣшныхъ „щедрôвкахъ" спѣваеся вже про Христа, Его Рождество, Крещеніе и т. д.

Зъ давнои давнины зôставъ еще при щедрôвкахъ той звычай, що колядники, а взглядно „щедровники" ходятъ въ „щедрый вечеръ" вôдъ хаты до хаты зъ „козою". (Перебираеся одинъ зъ хлопцѣвъ за козу). Давно носили колядники лишь образъ козы, а то на знакъ, що въ тôмъ часѣ входитъ сонце въ небесный знакъ „козерога", т. е. зближаеся уже бôльшій день, нова пора року. Тому то и нынѣ при „щедрôвкахъ" декуды ходятъ зъ „козою".

Впрочѣмъ то гарный звычай и не належитъ его пускати въ непамять.

Авторъ.

1.

Въ вышневôмъ садочку росте лелѣя,
А хтожъ то садивъ ю, панна (имя)
Якъ садила, такъ садила,
Такъ до неи говорила,
Красна лелѣя.

Прійшовъ до неи батенько еи,
Ахъ (имя) душко, дай ми лелѣи,
Не дамъ, не дамъ, ни цвѣточка
Бо зôвяне лелѣйочка,
Красна лелѣя.

Прійшла до неи матѣнка еи,
Ахъ (имя) душко, дай ми лелѣи,
Ме дамъ, не дамъ, ни цвѣточка,
Бо зôвяне лелѣйочка,
Красна лелѣя.

Прійшовъ до неи тай братчикъ еи,
Ахъ (имя) душко, дай ми лелѣи,
Не дамъ, не дамъ, ни цвѣточка,
Бо зôвяне лелѣйочка,
Красна лелѣя.

Прійшла до неи, сестричка еи,
Ахъ (имя) душко, дай ми лелѣи,
Не дамъ, не дамъ ни цвѣточка,
Бо зôвяне лелѣйочка,
Красна лелѣя.

Прійшовъ до неи, миленькій еи,
Ахъ (имя) душко, дай ми лелѣи,
Дамъ ти, дамъ ти до цвѣточка
Бо не зôсхне лелѣйочка
Красна лелѣя.

2.

Коситъ Владзуненько,
Яру пшениченьку,
Бренѣла коса, коло покоса....

Часъ Владзуненьку,
Часъ до домоньку,
Бренѣла коса, коло покоса.

До покоса дôйду,
До домоньку прійду,
Бренѣла коса, коло покоса

Прійшовъ до него
Батенько его,
Бренѣла коса, коло покоса.

Часъ Владзуненьку,
Часъ до домоньку,
Бренѣла коса, коло покоса.

До покоса дôйду,
До домоньку прійду,
Бренѣла коса, коло покоса.

Прійшла до него,
Матѣнка его,
Бренѣла коса, коло покоса.

Часъ Владзуненьку,
Часъ до домоньку,
Бренѣла коса, коло покоса.

До покоса дôйду,
До домоньку прійду,
Бренѣла коса, коло покоса.

Прійшовъ до него,
Тай братчикъ его,
Бренѣла коса, коло покоса.

Часъ Владзуненьку,
Часъ до домоньку,
Бренѣла коса, коло покоса.

До покоса дôйду,
До домоньку прійду,
Бренѣла коса, коло покоса.

Прійшла до него,
Тай сестричка его,
Бренѣла коса, коло покоса.

Часъ Владзуненьку,
Часъ до домоньку,
Бренѣла коса, коло покоса.

До покоса дôйду,
До домоньку прійду,
Бренѣла коса, коло покоса.

Прійшла до него,
Милесенька его,
Бренѣла коса, коло покоса.

Часъ Владзуненьку,
Часъ до доменьку,
Бренѣла коса, коло покоса.

Заразъ я пôду
И до дому прійду
Бренѣла коса, коло покоса.

3.

Пасла Олюся*) чотыри волы
Въ яливѣ гей же, въ ялинѣ,
При червоненькій калинѣ.

Шитонько шила, волы згубила,
Въ яливѣ и т. д.

Иди батеньку, волоньки знайди,
Въ яливѣ и т. д.

Батенько пôйшовъ, волы не знайшовъ,
Въ яливѣ и т. д.

Иди матѣнько волоньки знайди,
Въ ялинѣ и т. д.

Матѣнька пôйшла волы не знайшла,
Въ ялинѣ и т. д.

---

*) або яке друге имя; колядники звычайно вкладаютъ въ пѣсню имя дѣвчины, яка живе въ той хатѣ, де они прійшли колядувати (щедрувати).

Иди братчику, волоньки знайди,
  Въ ялинѣ и т. д.

И братчикъ пôйшовъ, волы не знайшовъ,
  Въ ялинѣ и т. д.

Иди сестричко волоньки знайди,
  Въ ялинѣ и т. д

Сестричка пôйшла, волы не найшла,
  Въ ялинѣ и т. д.

Иди миленькій, волоньки знайди,
  Въ ялинѣ, и т. д.

Миленькій пійшовъ, и волы знайшовъ,
  Въ ялинѣ гейже, въ ялинѣ,
  При червоненькій калинѣ.

4.

На добрый вечерь господароньку
Мы въ тебе, мы въ тебе,
Проситъ тя Господь на порадоньку
  До себе.

Обѣцявъ тобѣ сто кôпъ пшеницѣ,
На поли, на поли,
А господинѣ щастье здоровлье
  Въ тôмъ домѣ.

На добрый вечеръ господароньку,
Мы въ тебе, мы въ тебе,
Проситъ тя Господь на порадоньку
  До себе.

Обѣцявъ тобѣ и сто кôпъ жита,
На поли, на поли,

А господинѣ щастье здоровлье
Въ тôмъ домѣ.

На добрый вечеръ господароньку
Мы въ тебе, мы въ тебе,
Просивъ тя господь на порадоньку
До себе.

Обѣцявъ тобѣ сто кôпъ ячменю,
На поли, на поли,
А господинѣ щастье здоровлье
Въ тôмъ домѣ.

На добрый вечеръ господароньку,
Мы въ тебе, мы въ тебе,
Просивъ тя Господь на порадоньку
До себе.

Обѣцявъ тобѣ ажъ сто кôпъ вôвса
На поли, на поли,
А до того всѣмъ щастья здоровля
Въ тôмъ домѣ!

5.

У чистôмъ поли
Стоитъ свѣтлоньжа.
Славенъ еси, славенъ еси,
Нашъ милый Боже
На небеси.

А въ тôй свѣтлоньцѣ
Три особицѣ,
Славенъ еси, и т. д.

Перша особа,
Ясне сонечко,
Славенъ если и т. д.

Друга особа
Мѣсяць ясненькій
Славенъ еси и т. д.

Трета особа,
Дощикъ дрôбненькій.
Славенъ еси и т. д.

Сонечко каже,
Нема надъ мене,
Славенъ если и т. д.

Бо якъ я зôйду,
Въ недѣлю рано,
Славенъ еси и т. д.

Урадуются
Церкви, костьолы,
Славенъ еси и т. д.

Церкви, костьолы,
Горы и долы,
Славенъ если и т. д.

А мѣсяць каже,
Нема надъ мене,
Славенъ еси и т. д.

Бо якъ я зойду,
Темнои ночи,
Славенъ еси и т. д.

Возрадуются
Гостѣ въ дорозѣ,
Славенъ еси и т. д.

Гостѣ въ дорозѣ,
Звѣри у лѣсѣ,
Славенъ еси и т д.

А дощикъ каже,
Нема надъ мене,
Славенъ еся и т. д.

Бо якъ я зôйду
Три разы въ маю,
Славенъ еси и т. д.

Возрадуются
Жита пшеницѣ,
Славень еси и т. д.

Жита пшеницѣ
И вся пашницѣ,
Славенъ если, славенъ еси
Нашъ милый Боже,
На небеси!

6.

Ой чiй же то плужокъ,
Такъ рано выходитъ?
Такъ рано, раненько,
Радуйся земленько,
Сынъ Божiй ся народивъ.

Ой чiй же то плужокъ
И хто жъ то нимъ оре?
Такъ рано, и т. д.

Ой то святый Петро
Самъ за плугомъ ходитъ,
Такъ рано, и т. д.

А знов святый Павло,
Бычки поганяе,
Такъ рано, и т. д.

Пречистая Дѣва,
Обѣдецъ выноситъ,
Такъ рано, и т д.

Ой орѣтъ дѣтоньки,
Довгую нивоньку,
Такъ рано, и т. д.

Сѣяти будемо,
Яру пшениченьку,
Такъ рано, и т. д.

Будутъ еѣ жати
Самѣ дѣвчатонька,
Такъ рано, и т. д.

Вудутъ ю вязати
Самѣ парубоньки,
Такъ рано, и т. д.

Черезъ новы сѣни.
На нове подвôрье,
Дай Богъ въ шопѣ тѣсно,
А на поли рѣсно.
Такъ рано, раненько,
Радуйся земленько
Сынъ Божій са народивъ.

7.

А въ батенька, та воротенька,
Трава мурава, зелененька.

Тамъ Грицъ пасае, тоны рубае.
Трава мурава, зелененька.

Склонивъ головоньку, на купиноньку,
Трава мурава, зелененька.

Ой прилетѣло три ластôвоньки,
Трава мурава зелененька.

Перша му сѣла при головоньцѣ.
Трава мурава, зелененька.

Друга му сѣла гей у ноженькахъ,
Трава мурава, зелененька,

Трета му сѣла, противъ серденька,
Трава мурава, зелененька.

Що при головцѣ, то матѣнонька,
Трава мурава, зелененька.

Що при ноженькахъ, то самъ батенько
Трава мурава, зелененька.

Противъ серденька, то есть миленька,
Трава мурава, зелененька.

Бувай здоровый гречный паничу,
Не лѣнуйся встати, намъ щедрôвку дати!

8.

Гей у городци передъ вôконцемъ,
Винная, винная, винны яблушка зродила.

Стерегла еѣ, сама Олюся,
Винная, и т. д.

Прійшла до неи, матѣнка еи,
Винная, и т. д.

Олюсю душко, зôрви яблушко,
Винная, и т. д.

Ой я не зôрву, милому держу,
Винная, и т. д.

Прійшовъ до неи, батенько еи,
Винная, и т. д.

Олюсю душко, зôрви яблушко,
Винная, и т. д.

Ой я не зôрву, милому держу,
Винная, и т. д.

Прійшла до неи, сестричка еи,
Винная, и т. д.

Олюсю душко, зôрви яблушко,
Винная, и т. д.

Ой я не зôрву, милому держу
Винная, и т. д.

Прійшовъ до неи и братчикъ еи,
Винная, и т. д.

Олюсю душко, зôрви яблушко,
Винная, и т. д.

Ой я не зôрву, милому держу,
Винная, и т. д.

Прійшовъ до неи, миленькій еи,
Винная, и т. д.

Олюсю душко, зôрви яблушко,
Винная, и т. д.

Ой теперь зôрву, бо тобѣ держу,
Винная, винная, винны яблушка зродила.

9.

Гей на горонцѣ
Двѣ паньенонцѣ
Ячмѣнь жнуть,
А на долинѣ,
Сама Настуня
Льонъ бере,
Рôвнай-же Боже горы зъ долиновъ
Рôвненько,
Щобы ся було ажь до батенька
Видненько.

Ой чи видненько,
Чи не видненько
Не дбаю,
Бе я милого
По голосочку,
Пôзнаю!
Рôвнай-же Боже горы зъ долиновъ
Рôвненько
Щобы ся було ажь до матѣнки
Видненько.

10.

Ой куры, куры, не пѣйте рано,
Гей дай Боже, не пѣйте рано,
Бо нашъ Влодзуньо раненько встае,
Гей дай Боже!

Раненько вставъ три свѣчки всукавъ
Гей дай Боже, и т. д.

При першôй свѣчцѣ, коника сѣдлавъ,
Гей дай Боже, и т. д.

При другôй свѣчцѣ, самъ ся убиравъ,
Гей дай Боже, и т. д.

При третій свѣчцѣ, миленьку кликавъ,
Гей дай Боже, миленьку кликавъ,
Бо мôй Владзуненько раненько встае
Гей дай Боже;

II.

Тамъ за водами,
Тамъ за рѣками,
Гречная Олюся бѣля бѣлила.

Бѣля бѣлила,
Ручeньки мыла,
Золотый перстень загубила.

Нема кому дати,
До батенька знати,
Щобъ пôшовъ перстень пошукати.

Ой прійшовъ батенько,
Ой прійшовъ рôдненькій,
Перстеня не мôгъ вôнъ пошукати.

Тамъ за водами,
Тамъ за рѣками,
Гречна Олюся бѣля бѣлила.

Бѣля бѣлила,
Ручeньки мыла,
Золотый перстень загубила.

Нема кому дати,
До матѣнки знати,
Щобы пійшла перстень пошукати.

Ой прійшла матенька,
Ой прійшла рôдненька,
Перстеня не могла пошукати.

Тамъ за водами,
Тамъ за рѣками,
Гречна Олюся бѣля бѣлила.

Бѣля бѣлила,
Рученьки мыла,
Золотый перстень загубила.

Нема кому дати,
До братчика знати,
Щобы прійшовъ перстень пошукати.

Ой прійшовъ братенько,
Ой прійшовъ рôдненькій,
Перстеня не мôгъ вôнъ пошукати.

Тамъ за водами,
Тамъ за рѣками,
Гречна Олюся бѣля бѣлила.

Бѣля бѣлила,
Рученьки мыла,
Золотый перстень загубила.

Нема кому дати,
До сестрички знати,
Щобы прійшла перстень пошукати.

Ой прійшла сестронька
Ой прійшла рôдненька,
Перстеня не могла пошукати.

Тамъ за водами,
Тамъ за рѣками,
Гречна Олюся бѣля бѣлила.

Нема кому дати,
До милого знати,
Щобы прійшовъ милый перстень пошукати.

Ой прійшовъ миленькій,
Прійшовъ дорогенькій,
Знайшовъ вôнъ знайшовъ, перстень золо-
тенькій.

12.

Тамъ на горѣ, на горѣ высокій
Пряла Олюня кужель высокій.

Прійшовъ до неи, батенько еи,
Вôдчини Олюсю золотѣ дверѣ.

Ой не вôдчиню, бо ся бою,
Вѣтеръ повѣе, кужѣль розвѣе.

Прійшла до неи, матѣнка еи,
Вôдчини Олюсю, золотѣ дверѣ

Ой не вôдчиню, бо ся бою,
Вѣтеръ повѣе, кужѣль розвѣе.

Прійшовъ до неи, братенько еи,
Вôдчини Олюсю, золотѣ дверѣ.

Ой не вôдчиню, бо ся бою,
Вѣтеръ повѣе, кужѣль розвѣе.

Прійшла до неи, сестронька еи,
Вôдчини Олюсю, золотѣ дверѣ.

Ой не вôдчиню, бо ся бою,
Вѣтеръ повѣе, кужѣль розвѣе.

Прійшовъ до неи, миленькій еи,
Вôдчини Олюсю, золотѣ дверѣ.

Милому вôдчиню, бо ся не бою,
Вѣтеръ не повѣе, кужѣль не розвѣе.

13.

Вставай же паноньку господароньку,
Зôйшла зôрниця, на твоемъ двôроньку.

Зôйшла зôрниця, стала керниця,
А въ тôй керници, чиста Дѣвиця.

Чиста Дѣвиця, сына купала,
И у зôрници го колысала.

Прійшли до неи гей три жидове
Пречиста Дѣва, десь сыва дѣла?

Нигде я сына не задѣвала,
Я у керници го заховала.

Взяли жидове керницю черпати,
Та за Іисусомъ стали шукати.

Цѣлу керницю и вычерпали,
Іисуса Христа не пошукали.

(Теперь спѣваеся знову першихъ чотыри строфы, а вôдтакъ дальше):

Нигде я сына свого не дѣвала,
А у пшеницю го заховала.

Взяли жидове пшениченьку жати,
Та за Іисусомъ стали шукати,

И пшениченьку усю выжали,
Іисуса Христа не вôдшукали.

(Теперь знова повтаряеся першихъ чотыри строфы, а вôдтакъ дальше):

Нигде я сына не задѣвала,
У мѣсяченьку го заховала.

Взяли жидове книги читати,
Та за Іисусомъ стали шукати.

Взяли жидове книги читати,
Мусѣвъ имъ мѣсяцъ Христа выдати!

14.

Тамъ за рѣками,
Тамъ за водами,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Пречиста Дѣва,
Сына зродила,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Сына зродила,
Въ пелены повила,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Въ пелены повила,
Въ яслахъ вложила,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Въ яслахъ вложила,
Сѣнцемъ прикрыла.
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Прійшли до неи,
Та всѣ святіи,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Сгали гадати,
Якъ имя дати,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Дали му имя,
Святый Петро
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Пречистая Дѣва,
Того не злюбила,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Дали му имя,
Святый Павло,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Пречистая Дѣва,
Того не злюбила,
Хрестився Христосъ во Їорданѣ.

Дали му имя,
Іисусъ Христосъ,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

Пречистая Дѣва,
То имя злюбила,
Хрестився Христосъ во Іорданѣ.

15.

Всѣмъ днесь дѣвчата,
Рада намъ хата,
Чи зволитъ мати,
Защедрувати?

Новину знаемъ,
Вамъ заспѣваемъ,
Що намъ сказали,
Стари що знали:

Благовѣствуемъ
Радôсть велію,
Що хреститъ Іоаннъ
Христа Месію.

Зъ Назаретъ мѣста,
Веде невѣста,
Сына за руку,
На Іорданъ рѣку.

Вбачивъ Предтеча,
Христа зъ далеча,
Вказавъ го пальцемъ
Назвавъ го Агнцемъ.

Рѣка здвигнулась
Вода вбернулась,
Видячи Бога,
Надъ главовъ его.

Плыви Іордане,
Ступай Іоане,
Хрести Месію,
Побѣди змѣю.

Мае хрестити,
Хоче збавити,
Адама, Еву,
Коснувся древу.

Кайтеся люди,
Добре вамъ буде,
Для насъ вже гоже,
Близь царство Боже.

Зôтре на земли
Змѣенну главу,
ôдъ Назарета
На Божу славу.

Трясутся горы,
Зъ небесныхъ хорôвъ,
Святыхъ ангелôвъ,
И архангелôвъ.

На закôнченье
Щедрôвки тои,
Богу честь слава,
А вамъ здоровлье.

16.

На добрый вечеръ вамъ господарю,
Въ тебе у дворѣ якъ бы у раю.

Въ тебе и верба яблушка родитъ,
У тебе дочка въ золотѣ ходитъ.

У тебе сыны, якъ тіи князѣ,
Заручилися у царскôй доньцѣ.

У тебе волы круторогіи,
У тебе плуги — якъ золотіи.

У тебе столы сильны, дубовы,
На нихъ скатерти, бѣлы, чудовы.

У тебе ланы, якъ полонины,
У тебе буйны жубровы вôвсы.

Пшениця якъ гай и жита сытѣ,
Проса, ячмены, наче золотѣ.

У тебе скринѣ всѣ кованіи,
А у нихъ грошѣ, ой золотіи.

У тебе хлѣбы господарскіи,
Бѣлѣ колачѣ, якъ сонце ясне.

Щасть тобѣ Боже та зъ усѣмъ дворомъ,
Зôставай здоровъ зъ Іисусомъ Христомъ!

17.

Пряла Олюся шовковы хусты,
На леду, на леду,
На ледôвници, въ керници.

Якъ пряла, пряла, перстень згубила,
На леду, на леду,
На ледовници, въ керници.

Матенька ишла перстень не найшла,
На леду, на леду,
На ледôвници въ керници.

Ватенько ишовъ перстень не найшовъ
На леду, на леду
На ледôвници, въ керници,

Сестричка ишла, перстень не найшла,
На леду, на леду,
На ледôвници, въ керници.

И братчикъ ишовъ, перстень не найшовъ
На леду, на леду
На ледôвници, въ керници.

Надôйшовъ милый и перстень найшовъ.
На леду, на леду,
На ледôвници, въ керници.

18.

Плыла Олюня краемъ Дунаемъ,
Дунаемъ, море,
Олюню зоре, — серденько.

Прійшла до неи, матенька еи,
Дунаемъ, море и т. д.

Подай Олюсю, рученьку свою,
Дунаемъ, и т. д.

Ручку не даю, перше поплыну,
Дунаемъ, и т. д.

Прійшовъ до неи, батенько еи,
Дунаемъ и т. д.

Подай Олюсю, рученьку свою,
Дунаемъ, и т. д.

Ручку не даю, перше поплыну,
Дунаемъ, и т. д.

Прійшовъ до неи и братчикъ еи,
Дунаемъ, и т. д.

Подай Олюсю, рученьку свою,
Дунаемъ, и т. д.

Ручку не даю, перше поплыну,
Дунаемъ, и т. д.

Прійшовъ до неи, миленькій еи,
Дунаемъ, и т. д.

Подай Олюсю, рученьку свою,
Дунаемъ, и т. д.

Ручку дамъ свою, бо тебе люблю,
Дунаемъ, море,
Олюсю зоре, серденько!